

Zamyšlení nad prioritami do budoucna

Konference České Národní parky 2016
Sekce: Současné výzvy a cíle NP

Ladislav Miko
Evropská Komise

Co je a co má být národní park?

- Definice: tradice vs. Legislativní rámec
 - ? Park - ? Národní
 - Speciální vs. obecný zákon: zásadní je stabilita a dlouhodobý výhled
- Kategorie (IUCN)
 - Může světový muštr fungovat v Evropě?
 - „skutečný“ nebo „papírový“ – v čem se liší? (státní správa, vlastnictví území, nástroje)

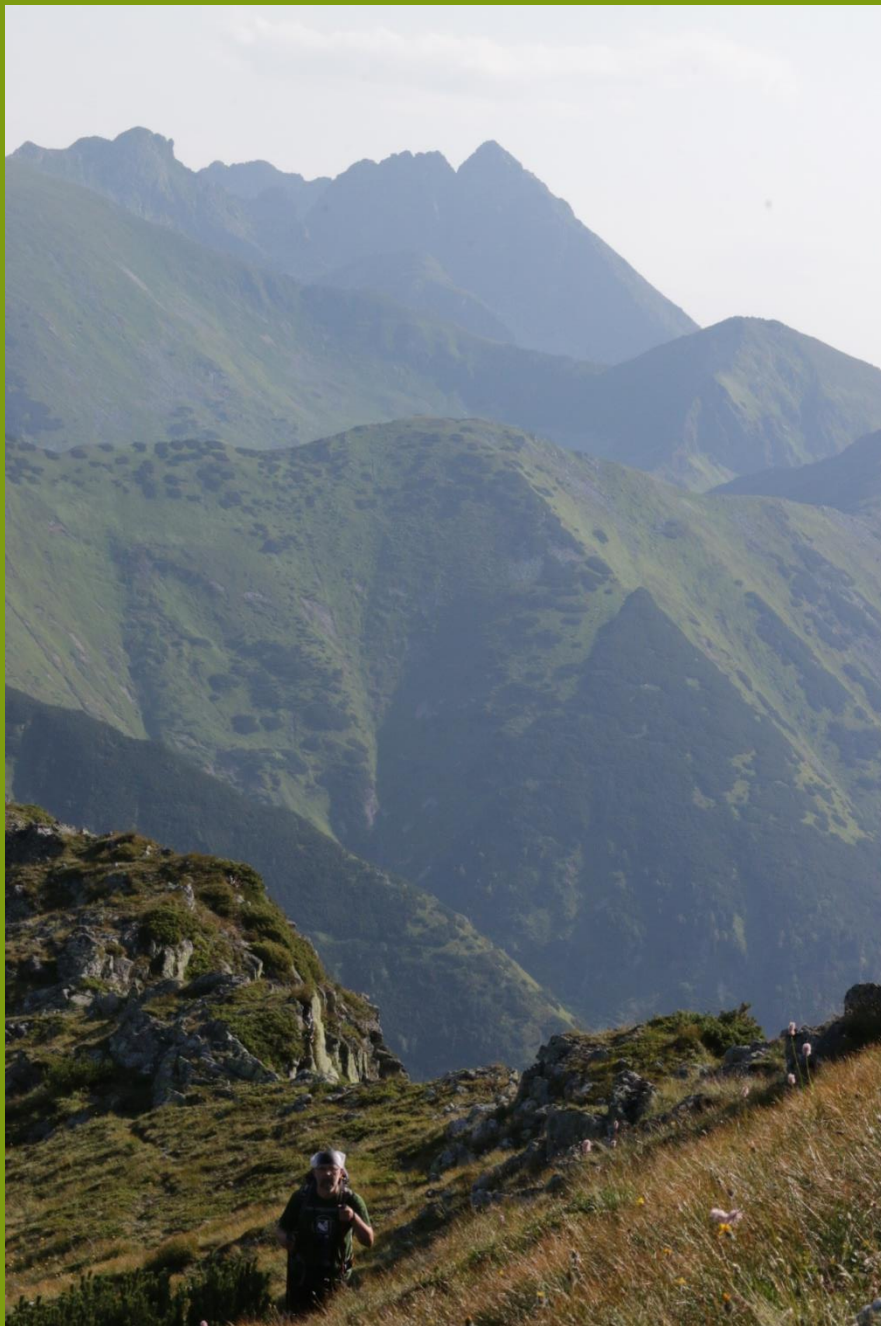
Proč ? (hrozby)

- Účel: mizící zachovalá příroda, biodiverzita, krajina: jenom?
- Poptávka
 - Chceme národní parky nebo ne?
 - Místní a národní pohled
- Kompetice zájmů
 - Infrastruktura (rozvoj), ekonomika, věda, výchova, rekreace....

K čemu? (cíle)

- Biodiverzita
 - jsou biodiverznější místa než NP
 - Zvyšovat biodiverzitu?
 - Bránit aktivně poklesu?
- Ekosystémy
 - Stav (vzhled) nebo funkce?
 - Které funkce?
- Krajina
 - Problém kulturní krajiny
 - Zachovalost versus rozvoj
- Divočina
 - Kolik a zda vůbec?
- Identita

Pro koho?

- Pro žáby či pro lidi
 - Chránit lze jen tam kde něco je
 - Lidské benefity na tom závisí
- Místní nebo hosté
 - Chceme parky vylidnit?
- Všichni nebo vyvolení
 - O zákazech vstupu
- Vědci, rekreanti či podnikatelé?
 - Existuje doopravdy tento rozpor?

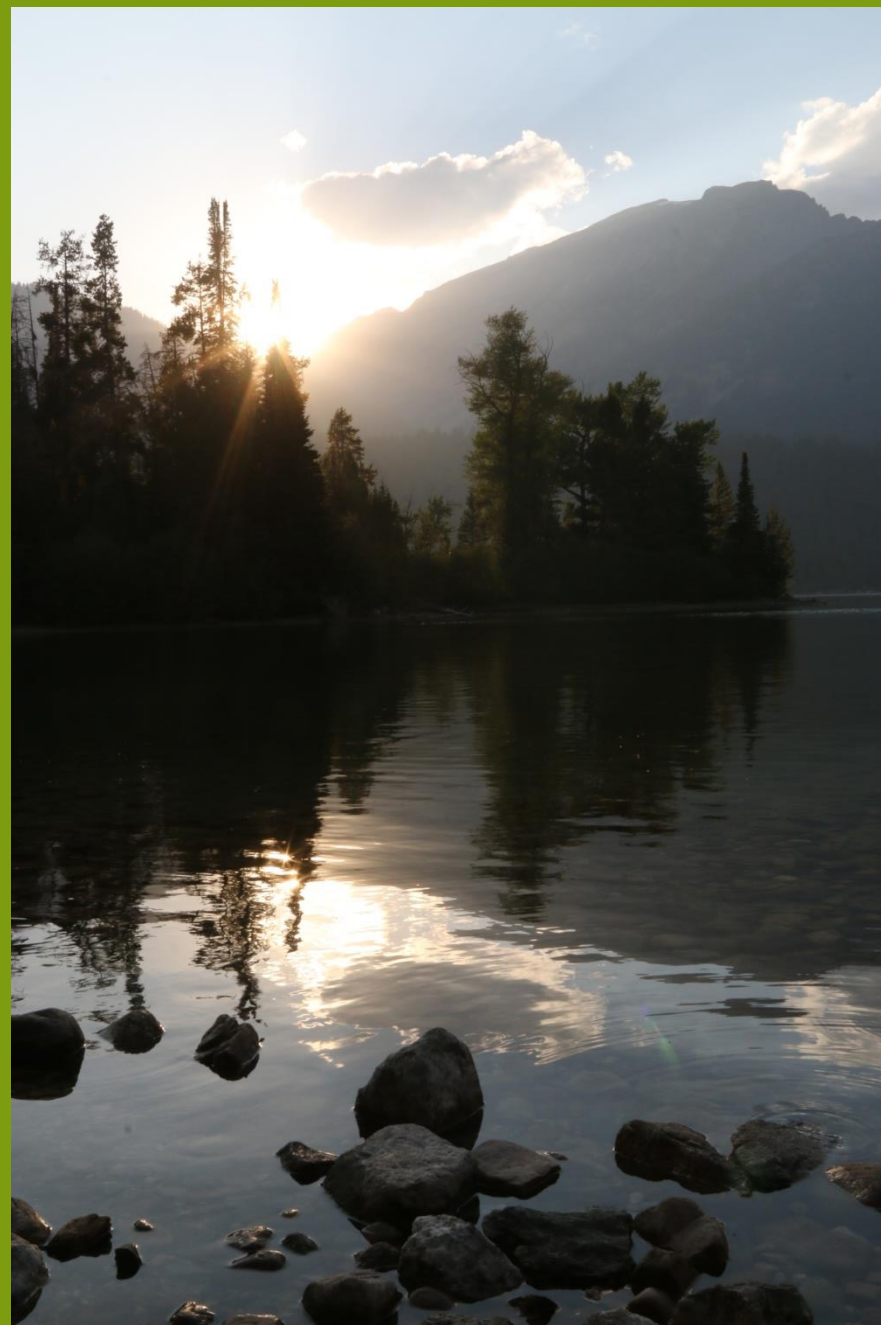
Kde ?

- V Evropě?
 - Jsou parky v Evropě stejné jako v USA?
- Uprostřed či na okraji
 - Na územích která zbyla?
 - Kritéria (zachovalost, vzácnost, „muzeum“ reprezentativnost, vůle a poptávka)
 - Funkce (ÚSES, zelená infrastruktura)
- Zachovalé celky či záchrana zbytků (mozaika)

Kolik ?

- Počet: snažit se o nové nebo zvyšovat kvalitu existujících? Nebo obojí?
- Plocha – Kolik procent je „dost“? Podíl na celkové ploše nebo na potenciální?
- Paradox růstu: čím víc tím hůř?

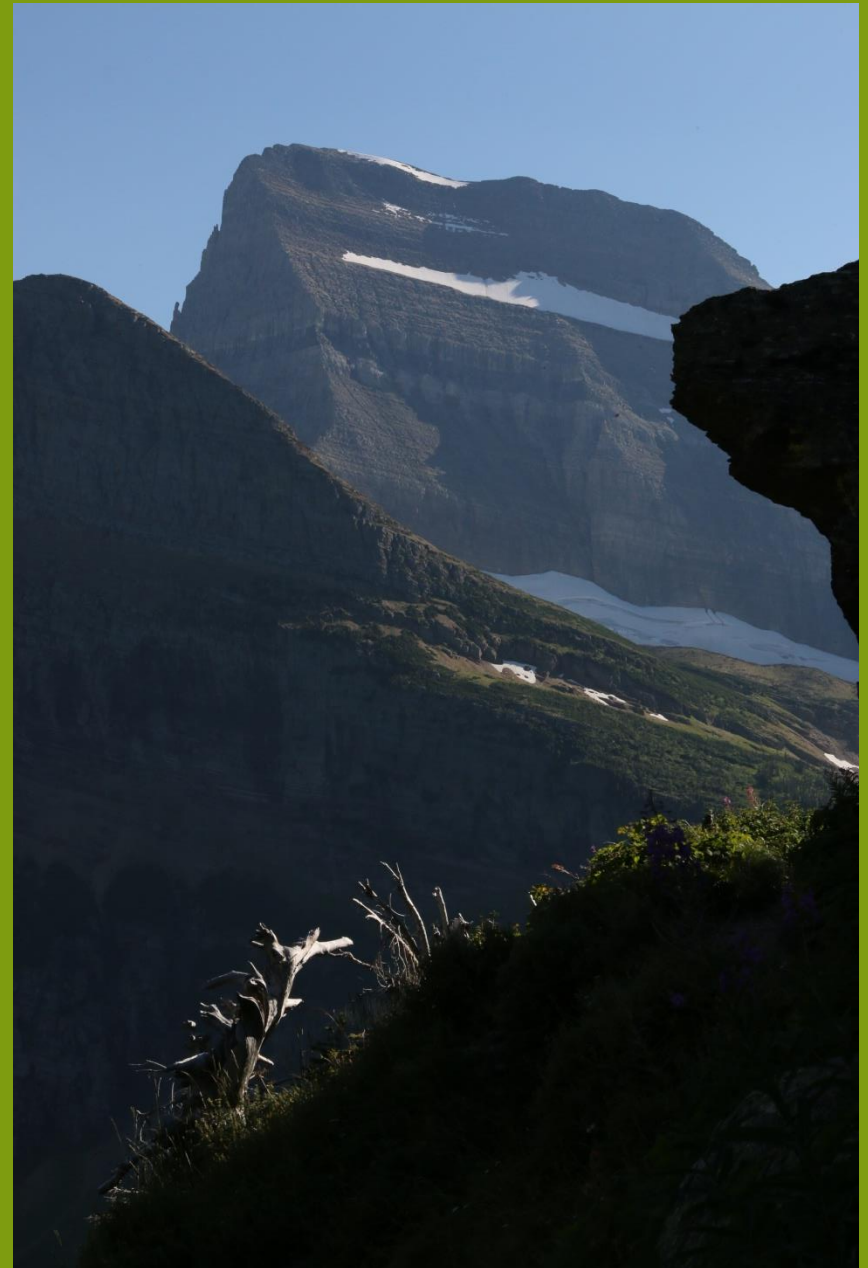
Jak?

- Ploty a zákazy
 - Kdy jsou nezbytné a kdy zbytečné
- Přirozeně či s dopomocí?
 - Velká otázka managementu (stav nebo proces? A co restoration?)
- Vydržet nebo řešit
 - Vítr-kůrovec-oheň-voda....?
 - Bezzásahovost není absence managementu (přírodní/přirozené/spontánní procesy)
- Divočina?
 - Co je a co není divočina
 - Bát se nebo propagovat?

Za co?

- Náklady nebo benefity?
 - Cenovka na veverku?
 - Argumentace v mainstreamu
 - TEEB
- Kdo platí a kdo profituje
 - Kolik to vlastně stojí?
 - Prezentovaná a skutečná hodnota
 - Jiná kapsa se plní a jiné platí
- Kde na to vzít? Zaplatí se samo?
 - Těžba pro správu území
 - Ekonomické aktivity v parku, příjem z daní, ...
 - Vstupné do parku?

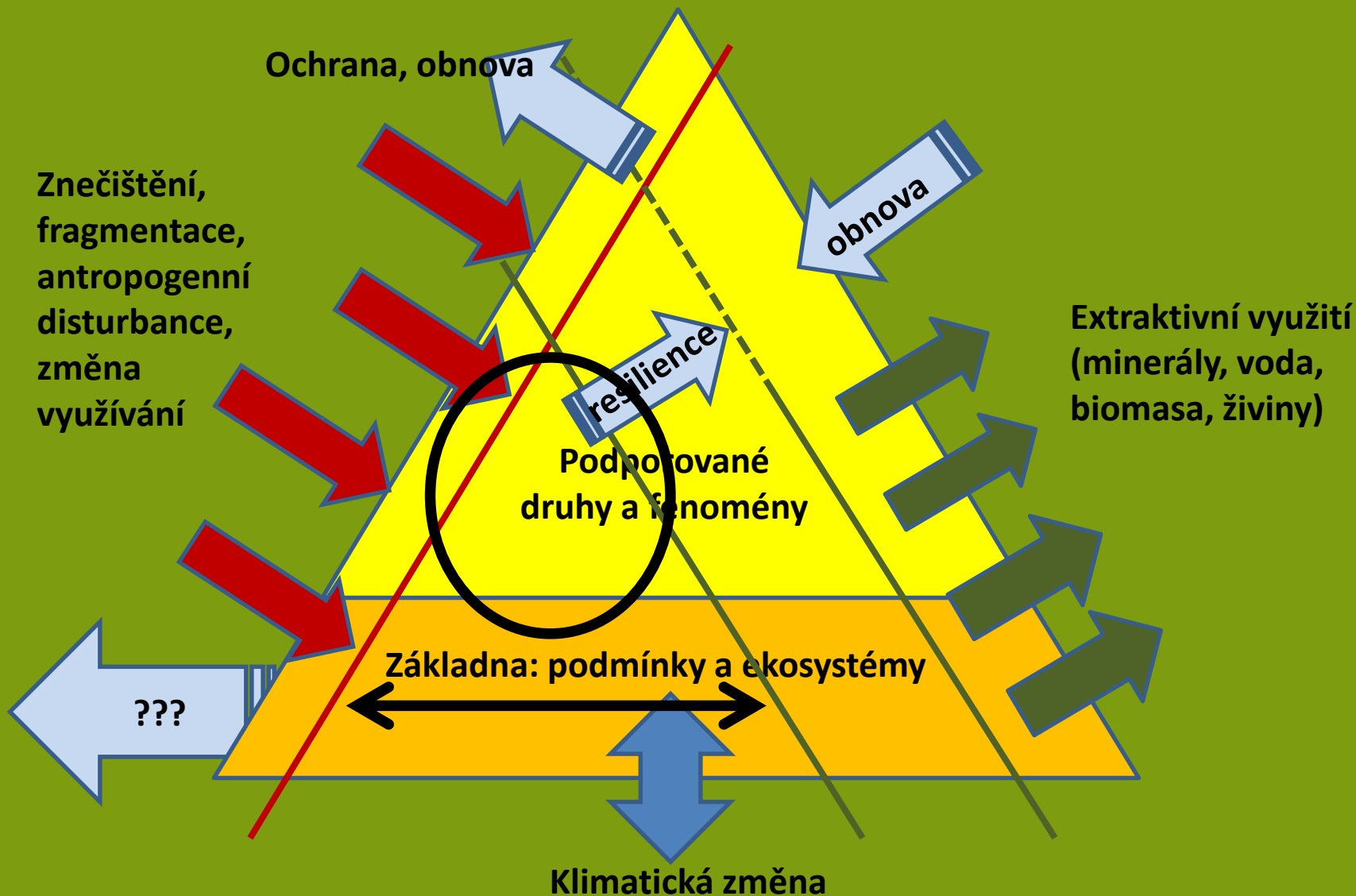

S kým?

- Občané
 - Místní: podmínky a benefity, kompenzace
 - Všichni: rekreace-výchova-výuka-informace
- Politika a média
 - Součást politik
 - Proaktivní vs. reaktivní
- Věda
 - Akademici, agentury – výzkum, data, reporty
 - Citizen science
- Přeshraniční, nadnárodní spolupráce
 - Společný management
 - Funkční propojení (Natura 2000, zelená infrastruktura etc.)

Částečné shrnutí: co s tím?

Takže k těm možným prioritám:

- a) Stabilizovat **odpovídající právní rámec** s cílem zachování perspektivy „skutečných“ národních parků v dohledné budoucnosti
- b) Parky nelze izolovat, jejich **využívání ale nesmí erodovat základ** ze kterého vyhledávané benefity plynou: přírodní prostředí a procesy primární prioritou
- c) Parky součástí **širšího funkčně propojeného systému**
- d) Stálý růst počtu či plochy není cílem. Jde o to **naplnit potenciál** (cíl: reprezentativnost, funkčnost, kvalita)
- e) Divočina jako součást parků: hlavní území kde lze zachovat spontánní (přírodní, přirozené) procesy v (téměř) úplném rozsahu a bez intervencí. **Nalezení rovnováhy mezi aktivním manažmentem** (např. podpora druhů, údržba historické kulturní krajiny) **a spontánním přírodním vývojem** je dnes asi největší výzvou
- f) Zajištění **financování bez sebedestrukčních elementů** (generování vlastních prostředků), zapojení do ekonomického mainstreamu, součást národních účtů, kapitalizace (přírodní kapitál)
- g) **Parky otevřené lidem**. Prioritou nejen pasivní konzumace – výuka a výchova, atrakce pro mladé generace (zpět k přírodě a jejímu pochopení), citizen science. **Změna politického klišé** (větší reflexe veřejného zájmu na parcích)
- h) Široká národní a mezinárodní **spolupráce**, přeshraniční koordinace